

ANNEX:

SERVEI EDUCATIU DEL MUSEU ETNOLÒGIC I DE CULTURES DEL MÓN

INDEX

1. Programa educatiu	pàg. 2
2. Programa escolar	pàg. 2
3. Projectes Museu-Escola	pàg. 3
4. Activitats d'estiu	pàg. 4
5. Accessibilitat i públic amb situació de vulnerabilitat	pàg. 4
6. Proximitat i territori. Visites guiades dels diumenges i grups adults	pàg. 5
7. Públic familiars: tallers i contes	pàg. 5
8. Entorn de les exposicions temporals	pàg. 6
9. Activitats per jornades excepcionals de ciutat	pàg. 6
10. Altres propostes	pàg. 6

1. PROGRAMA EDUCATIU

El programa educatiu del Museu Etnològic i de Cultures del Món (MUEC) es basa en la difusió del patrimoni etnològic que exposa i en l'antropologia com a eina per entendre i explorar el món. Partint dels objectes de les col·leccions del museu, les activitats educatives pretenen apropar-se a les diverses societats que els van crear i com van pensar i interpretar el món que els envoltava i, per comparació amb altres realitats, propiciar l'anàlisi i reflexió sobre la pròpia visió del món.

Així la programació educativa del museu s'emmarca en els objectius generals del museu:

- un museu social: el MUEC s'inscriu dintre del paradigma de la museologia social, el museu al servei de la societat, que fomenta la participació i col·laboració amb els diferents agents que la conformen.
- de l'objecte al significat: la funció de l'objecte és dur-nos a reflexionar sobre els conceptes antropològics i universals. Com s'ha fet, com s'utilitza i quin és el seu entorn social i cultural.
- Comparar és entendre: una eina fonamental per a la reflexió etnològica. Tan exòtica és una màscara africana com un estri agrícola del segle XIX. Totes dues ens poden ajudar a reflexionar sobre els nostres rituals, creences, identitat i com ens relacionem amb l'entorn social i natural.

La proposta educativa defineix quatre eixos:

- L'objecte en els seus contextos: el patrimoni del museu dona informació tecnològica, històrica, ideològica, religiosa, cultural d'una comunitat de persones, de les formes de viure i de pensar de societats i pobles.
- L'antropologia com a eina per entendre el món: com a disciplina de les ciències socials posa al centre el ser humà en la seva dimensió social, amb una visió de la cultura en constant transformació i estudiant, descrivint, analitzant i interpretant, les similituds i les diferències culturals.
- La procedència de la col·lecció del MUEC: té a veure en explicar el museu mateix i l'origen de les col·leccions amb una història particular que entronca amb molts museus etnològics europeus vinculats als passats colonials dels seus països.
- La diversitat cultural: el nostre relat educatiu pretén oferir una mirada no etnocèntrica sobre les idees i pràctiques dels diversos pobles del món.
- Pel que fa a la metodologia didàctica, tenim per objectiu fomentar el descobriment de les cultures del món a través dels objectes i desenvolupar les capacitats d'anàlisi i de creativitat d'infants i joves. Les nostres eines són la comparació, la indagació sobre els objectes i la utilització del mètode etnogràfic de treball de camp.

2. PROGRAMA ESCOLAR

Programació d'activitats educatives s'adreça a diferents públics i nivells, des de d'educació infantil a batxillerat, des de grups d'adults a grups de persones en situació de vulnerabilitat. Estan centrades en la col·lecció permanent i en les exposicions temporals.

A la seu Montcada, amb patrimoni procedent de cultures i pobles de diferents parts del món, es proposen dos tipus de visites: les transversals o temàtiques, sobre grans temes de la

humanitat com són la religió i les creences i els rituals vinculats als cicles vitals; les geogràfiques on s'aprofundeix en les manifestacions culturals i artístiques de diverses cultures del món per continents.

A la seu Parc de Montjuïc, amb patrimoni procedent del territori del Pirineu i de la península ibèrica i del món rural d'abans dels anys 60, les activitats se centren en l'estudi de l'objecte -i què ens explica dels seus contextos socials i culturals-, el treball preindustrial i el de les eines metodològiques de l'antropologia.

En cada una de les seus, i en relació al pla de gènere de l'Icub i del museu també es treballa la perspectiva de gènere.

La major part de les nostres activitats estan estructurades en dues parts, una centrada en la visita guiada o dinamitzada a la col·lecció permanent o una altra més pràctica i experiencial de taller o de recerca. També hi ha l'opció de només fer la visita.

La nostra actual oferta educativa consta d'una quinzena d'activitats i en els seus diferents formats arriba a una trentena. Es pot consultar a la pàgina web del museu.

Recursos educatius:

Dossier professorat amb fitxa educativa de cada activitat: inclou la descripció de l'activitat, objectius i competències, més dades pràctiques. Disponible en pdf al web.

PRE-POST visita. propostes per a l'aula. De cada activitat escolar oferim propostes per a l'aula, per abans i després de la visita al museu. Són prospeccions fàcils o recerques de coneixements previs per preparar la visita al museu i per consolidar els aprenentatges fets i/o encetar recerques a partir de l'entorn immediat de l'alumnat. En format pdf i es poden trobar a la pàgina web com a document adjunt a cada activitat.

La biblioteca del MUEC i els treballs de recerca de Secundària i Batxillerat: ofereix la possibilitat de confeccionar una selecció bibliogràfica a mida o fer recerca d'informació.

Projectes museu-escola i APS (Aprenentatge i servei a la comunitat). Es tracta de realitzar un treball conjunt entre el museu i l'escola, entre patrimoni i currículum escolar, una línia de treball conjunt que ha de possibilitar que les escoles siguin agents actius en la construcció de coneixement a l'entorn de les nostres col·leccions.

Dues de les línies principals en que es treballa actualment tenen a veure amb la consolidació de l'oferta educativa pròpia i de l'especificitat del museu i acostament del museu als centres educatius del barri.

3. PROJECTES MUSEU-ESCOLA

Amb aquests projectes hem iniciat un procés de renovació i innovació educativa, que en permet treballar conjuntament i compartir amb els centres educatius un mateix repte educatiu: dissenyar un projecte transversal on l'alumnat es converteix en agent actiu de producció de coneixement, a partir de l'apropiació del patrimoni del museu, basat en necessitats reals de l'entorn. Es pretén promoure una millor de la vivència educativa de

l'alumnat i facilitar els processos d'aprenentatge, treballar amb centres de proximitat per tal de connectar també amb les famílies així com la percepció de l'equipament al barri.

Alguns dels projectes en què hem treballat són:

Patrimoni'm – col·leccions: Seu Parc de Montjuïc: l'ofici de vendre (conèixer el barri)

APS-Aprenentatge i Servei a la Comunitat: Seu Montcada:

Gresol Cultural. Barri del Poble-Sec. Projecte iniciativa de la Coordinadora d'Entitats del Poble-sec.

Un dels reptes que tenim plantejats és avançar en l'aplicació del mètode etnogràfic de treball de camp i la possibilitat d'investigar en els contextos quotidians i familiars de l'alumnat.

4. ACTIVITATS D'ESTIU

Durant el juliol, al museu, part de l'oferta educativa s'adapta a un format més d'educació informal i de temps lliure i lleure. S'adreça a grups d'esplai amb un perfil d'edats divers.

Les activitats que oferim són 2 per a cada seu: les del Parc de Montjuïc se centra en el joc i les de Montcada en Àfrica i Àsia.

Les línies de treball en aquest programa s'adrecen a ampliar l'oferta amb activitats de format lúdic que permeti comunicar-se i coordinar-se més estretament l'entorn treballant la proximitat i la connexió amb entitats del barri.

5. ACCESSIBILITAT I PÚBLICS EN SITUACIÓ DE VULNERABILITAT

El servei educatiu és un dels referents en accessibilitat del museu pel que fa a la programació d'activitats.

Integrats dins el programa **Apropa cultura** des de fa cinc anys, és una xarxa inclusiva que uneix teatres, auditoris, festivals i museus amb les entitats del sector social per fer accessible la cultura. El museu ofereix visites-taller i visites dinamitzades a un preu simbòlic i ajustem continguts, horaris i accessos a les necessitats particulars de cada grup.

D'altra banda, des de l'abril del 2022 ens hem integrat a la taula Museus i Accessibilitat que es lidera des del Museu Marítim, dins del marc de la qual hem pogut integrar-nos en altres projectes adreçats a gent gran.

Pel que a activitats accessibles, el museu està oferint un total de cinc activitats a més dels formats en visita lliure.

Arran de la pandèmia, el servei educatiu del MUEC ens hem integrat en diversos projectes per a la gent gran que, liderats per la Taula d'accessibilitat en que participem un conjunt de museus de la ciutat, tenen com a objectiu de contribuir a la seva salut física i emocional de les persones grans. Participem en:

- *Els museus s'apropen*: liderat per Apropa Cultura, en què diferents museus organitzem tallers i ens desplacen a les residències de gent gran.

- *El museu més gran*: impulsat pel Departament de Promoció de la Gent Gran de l'Ajuntament de Barcelona. 15 museus de la ciutat oferim tallers artístics basats en la fotografia per a persones grans dels casals i espais municipals de la ciutat.
- *Els museus t'esperen*: impulsat per la Diputació, un conjunt de museus de Catalunya, oferim activitats per a públic individual de Casals de Gent Gran.

6. PROXIMITAT I TERRITORI. VISITES GUIADES DELS DIUMENGES I GRUPS ADULTS

Les visites guiades a les exposicions permanents de les dues seus i a les exposicions temporals, són també una pràctica educativa per adreçar-nos a públic diversos i connectar amb les comunitats de l'entorn. En la línia de la formació contínua al llarg de la vida, la nostra oferta educativa s'adapta així al públic adult i en altres horaris, com són les visites guiades per a públic individual els diumenges al matí.

És una oportunitat i un repte el treball i el desenvolupament d'una línia del treball amb comunitats, indicada ens els plans de drets culturals de l'ICUB. Es proposa treballar sobre el punt de partida de la posta en pràctica del mètode de treball de camp etnogràfic per investigar el territori, les comunitats que hi viuen, per propiciar un treball conjunt entre entitats al voltant del patrimoni i la cultura, que impliqui productes finals significatius i necessaris.

7. PÚBLIC FAMILIARS: TALLERS I CONTES

Dins del marc de *Els diumenges ens movem*, el programa d'activitats familiars tracta de consolidar la seva oferta cada curs amb propostes singulars a cada seu i emmarcada en les exposicions i mostres temporals que hi tenen lloc. El propòsit es poder acostar continguts treballats al museu a altres públics treballats amb metodologies i formats més adequats per a cada edat.

La seu Parc Montjuïc posa l'accent en la recuperació i valoració de les d'artesania manual tradicional i amb materials naturals en la línia de la sostenibilitat

La seu Montcada en propostes de tallers artístics o contes d'arreu del món en la línia de mostra manifestacions culturals d'altres llocs del món.

A més, dins del marc del Nadal Etnològic es programem activitats familiars seguint les mateixes línies.

8. ENTORN DE LES EXPOSICIONS TEMPORALS

Les activitats entorn Les exposicions temporals amplifiquen les tesis de les mateixes i les acosten a una diversitat de públics i de disciplines. Un format és la visita guiada adreçada al públic adult, individual en cap de setmana i en grup sota reserva, també per a col·lectius escolars. Un altre format pot ser les activitats familiars, tal i com hem indicat en el punt 7, on es pot combinar la visita més un taller artístic. Ho hem treballat recentment en exposicions com "Traços. Pintura aborigen australiana" i "Udjat. L'exotisme de l'antic Egipte a Barcelona".

9. ACTIVITATS PER A JORNADES EXCEPCIONALS DE CIUTAT

En general, quan les nostres activitats s'integren en jornades de ciutat, tenen bona acollida i augmenta sensiblement el nombre de públic interessat.

In museu: visita a l'equipament i al treball que el departament de Col·leccions realitza portes en dins. Donen suport al departament de Col·leccions en la visita i recorregut pel museu.

La Nit dels Museus: un dels formats en que es treballa és les visites guiades i també en els comentaris a peu de peça.

Barcelona Dibuixa: gran festa del dibuix de la ciutat present als barris de la ciutat iniciativa del Museu Picasso, a la qual hi participem cada any. Adreçat a famílies i públic de totes les edats, gratuït, on grans i petits comparteixen i explorem les possibilitats que ofereixen el llapis i paper. Cada any el museu treballa amb una proposta d'una artista per a cada seu inspirat en les col·leccions pròpies.

Altres festes, com Santa Eulàlia, La Mercè, o el *Dia de muertos de Mèxic* s'incorporen en la programació familiar general de ciutat. També Viu Montjuïc.

10. ALTRES PROPOSTES

Amb el propòsit d'oferir per al públic familiar i jove propostes més lúdiques a partir del nostre patrimoni i les característiques dels nostres espais, actualment oferim dos models diferents de jocs de pistes:

Seu Parc de Montjuïc: consisteix en l'exploració i descoberta d'objectes exposats a l'espai 0 de la reserva visitable a partir d'unes pistes sobre les característiques i materials de que estan fets, cultura i utilització, o bé localització en l'espai. Es un joc d'equip, cada un dels quals fa unes descobertes que combinades permeten formar un missatge amagat.

Seu Montcada: consisteix en fer un recorregut per les sales d'Àsia, les més extenses de la col·lecció, observant i localitzant diferents objectes acompanyats per explicacions adreçades al públic infantil.

La bona acollida d'aquestes iniciatives ha de permetre continuar treballant en aquesta línia.

Xifres finals

El programa educatiu del museu consta d'una trentena d'activitats diferents que es va actualitzant any rere any. El 2022 ha realitzat prop de 300 sessions entre visites-tallers, visites guiades i tallers arribant a 5.000 escolars, grups d'adults i públic general i familiar, en creixement des que des del 2017 entrar en funcionament regularment.

Gener del 2023